

Umoření listin

Účastníkem řízení o umoření listiny je kromě navrhovatele, toho, kdo má podle listiny povinnost plnit, a toho, kdo má listinu v držbě (bez ohledu na to, zda se sám přihlásí, nebo zda skutečnost, že listinu drží, vyjde jinak najevo), také ten, kdo podal námitky proti návrhu na umoření listiny, v nichž popírá správnost údajů navrhovatele o ztrátě nebo zničení listiny nebo v nichž tvrdí, že jsou tu jiné (další) okolnosti, které brání tomu, aby listina byla soudem prohlášena za umořenou. Zatímco navrhovatel, ten, kdo má podle listiny povinnost plnit, a ten, kdo má listinu v držbě, jsou účastníky řízení o umoření listiny již od jeho zahájení (tj. od podání návrhu na umoření listiny), ten, kdo podal námitky proti návrhu na umoření listiny, se stává účastníkem řízení až - jak vyplývá z ustanovení § 185k o. s. ř. - okamžikem podání těchto námitek. Protože do té doby účastníkem řízení nebyl a protože právo napadnout rozhodnutí soudu prvního stupně odvoláním zákon (§ 201 o. s. ř.) přiznává jen účastníku řízení (za podmínek uvedených v ustanovení § 203 o. s. ř. též vedlejšímu účastníku, státnímu zastupitelství a Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových), není oprávněn podat odvolání proti ediktu vydanému podle ustanovení § 185m odst. 2 o. s. ř. předtím, než podal - na základě vydaného ediktu - námitky proti návrhu na umoření listiny.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 21 Cdo 819/2014, ze dne 24.2.2015)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci umoření hromadné listiny nahrazující 2.260 kusů listinných akcií společnosti VTK G. a. s. se sídlem v O., každé o jmenovité hodnotě 1.000.000,- Kč, za účasti 1) navrhovatele K. DAWN a. s. „v likvidaci“ se sídlem v P., a 2) VTK G. a. s. se sídlem v O., zastoupené Mgr. M.Z., advokátem se sídlem v O., vedené u Obvodního soudu pro Prahu 3 pod sp. zn. 13 U 1/2013, o dovolání VTK GROUP a. s. proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 31. října 2013 č. j. 24 Co 183/2013-42, tak, že usnesení městského soudu se mění tak, že se odmítá odvolání VTK G. a. s. proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 3 ze dne 30. července 2013 č. j. 13 U 1/2013-17.

Z odůvodnění:

Navrhovatel K. DAWN a. s. „v likvidaci“ se návrhem podaným u Obvodního soudu pro Prahu 3 dne 19. 7. 2013 domáhal umoření hromadné listiny nahrazující 2.260 kusů listinných akcií společnosti VTK G. a. s. se sídlem v Ostravě - Vítkovicích, Ruská č. 2887/101, IČO 26880911, znějících na majitele, každé o jmenovité hodnotě 1.000.000,- Kč, která byla vydána společností VTK G. a. s. v roce 2006 jako listinný cenný papír na majitele. Návrh zdůvodnil zejména tím, že smlouvou o úpisu akcií, uzavřenou mezi navrhovatelem jako upisovatelem a společností VTK G. a. s. dne 10. 4. 2006, upsal navrhovatel celkem 2.260 kusů listinných akcií společnosti VTK G. a. s. znějících na majitele, každou o jmenovité hodnotě 1.000.000,- Kč, že podle uvedené smlouvy měla být navrhovateli namísto jednotlivých akcií vydána hromadná listina uvedené akcie nahrazující a že emisní kurz upsaných akcií byl plně uhrazen započtením podle dohody o započtení vzájemných pohledávek uzavřené mezi navrhovatelem a společností VTK G. a. s. dne 10. 4. 2006. Počátkem roku 2013 navrhovatel „po důkladné rekonstrukci svého účetnictví a zejména inventuře všech cenných papírů“ zjistil, že akcie společnosti VTK G. a. s., nahrazené hromadnou listinou, „nemá ve svém držení“ a že nemá ani „předávací protokol k předmětným akciím, resp. hromadné listině je nahrazující“. Společnost VTK G. a. s., na kterou se obrátil, navrhovateli sdělila, že „proces emise předmětných akcií proběhl zcela v souladu s příslušnými právními předpisy a byl dovršen jejich předáním upisovateli“. Vzhledem k

tomu, že navrhovatel hromadnou listinu nahrazující uvedené akcie „nemá ve své dispoziční sféře“, přestože akcie nikdy nepřevodil na třetí osobu, má za to, že hromadnou listinu nahrazující předmětné akcie, která je cenným papírem na majitele, jehož předložením je podmíněn výkon akcionářských práv spojených s akciemi, je nutné považovat za ztracenou. Dodal, že akcie nahrazené hromadnou listinou jsou jedinými akciemi vydanými společností VTK G. a. s. „se jmenovitou hodnotou 1.000.000,- Kč každá“ a že ke dni vydání hromadné listiny činil základní kapitál uvedené společnosti 2.262.000.000,- Kč a byl rozdělen na 20 kusů akcií „se jmenovitou hodnotou 100.000,- Kč každá“ a 2.260 kusů akcií „se jmenovitou hodnotou 1.000.000,- Kč nahrazených předmětnou hromadnou listinou“.

Obvodní soud pro Prahu 3 usnesením ze dne 30. 7. 2013 č. j. 13 U 1/2013-17 vyzval „toho, kdo má cenný papír – hromadnou listinu nahrazující celkem 2.260 kusů listinných akcií společnosti VTK G., znějících na majitele, každá o jmenovité hodnotě 1.000.000,- Kč, v držení, aby se přihlásil do 1 roku od vydání tohoto usnesení u podepsaného soudu a podle možnosti tuto hromadnou listinu předložil nebo aby podal námitky proti návrhu na umoření, jinak bude shora citovaná listina, po uplynutí této lhůty, prohlášena na další návrh za umořenou“, zakázal „nakládat s právy vyplývajícími ze shora uvedené hromadné listiny“ a rozhodl, že „nedojde-li ve lhůtě uvedené v odst. I. k předložení hromadné listiny či vznesení námitek, lze hromadnou listinu k dalšímu návrhu prohlásit za umořenou“ a že „tento návrh je navrhovatel povinen podat ve lhůtě 1 měsíce od uplynutí lhůty uvedené v odst. I., jinak soud řízení zastaví“. Shledal, že jsou splněny podmínky pro vydání této výzvy uvedené v ustanovení § 185m odst. 2 občanského soudního řádu.

K odvolání společnosti VTK G. a. s. Městský soud v Praze usnesením ze dne 31. 10. 2013 č. j. 24 Co 183/2013-42 potvrdil usnesení soudu prvního stupně a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Vycházel ze zjištění, že na základě smlouvy o úpisu akcií ze dne 10. 4. 2006 a dohody o započtení z téhož dne navrhovatel upsal a splatil emisní kurz 2.260 kusů listinných akcií společnosti VTK G. a. s. znějících na majitele, každé o jmenovité hodnotě 1.000.000,- Kč, a že v článku II. bod 2.2 této smlouvy bylo uvedeno, že akcie budou vydány „v podobě hromadné listiny nahrazující větší počet jednotlivých akcií“ a že s hromadnou listinou „jsou spojena stejná práva jako s akciemi, které tato hromadná listina nahrazuje“. S přihlédnutím k tomu, že společnost VTK G. a. s. v odvolání uvedla, že „proces emise akcií byl dovršen jejich předáním upisovateli, tedy navrhovateli“, a že tedy „nepopírá, že navrhovatel byl na základě ujednání účastníků držitelem předmětné hromadné listiny“, dospěl k závěru, že navrhovatel má právní zájem na umoření této listiny ve smyslu ustanovení § 185j odst. 1 občanského soudního řádu, neboť „má právo ji mít u sebe“.

Proti tomuto usnesení odvolacího soudu podala společnost VTK G. a. s. dovolání. Namítá, že navrhovatel, který k návrhu na umoření předmětné hromadné listiny nepředložil její opis, v rozporu s ustanovením § 155 odst. 3 obchodního zákoníku v návrhu neuvedl datum emise cenného papíru, číselné označení listiny a které osoby měly cenný papír podepsat, a že proto listina, jejíž umoření se navrhovatel domáhá, nebyla v návrhu specifikována takovými údaji, které ji „jednoznačně (a nezaměnitelně)“ odlišují od jiných listin téhož druhu; tyto nedostatky se pak projevíly ve „výroku prvoinstančního usnesení“. Vytýká odvolacímu soudu, že nezjistil, že listina, jejíž umoření bylo navrženo, není ztracena ani zničena, přestože v odvolání proti usnesení soudu prvního stupně uvedla, že nemá ke dni zahájení řízení ani ke dni podání odvolání emitovanou žádnou jedinou hromadnou listinu, která by nahrazovala 2.260 kusů akcií, a že má emitováno více hromadných listin i jednotlivých akcií, které „v souhrnu vyčerpávají celou výši základního kapitálu“ společnosti VTK G. a. s. Dovolatel navrhl, aby dovolací soud změnil usnesení odvolacího soudu tak, že usnesení soudu prvního stupně se mění tak, že návrh na umoření listiny se zamítá, případně aby zrušil usnesení odvolacího soudu a aby mu věc vrátil k dalšímu řízení.

Navrhovatel navrhl, aby dovolací soud dovolání jako nepřípustné odmítl, případně aby je zamítl jako

nedůvodné. Uvádí, že pro dostatečně určitou a nezaměnitelnou identifikaci předmětné hromadné listiny zcela postačuje uvedení jejího emitenta a počtu jí nahrazených akcií o jmenovité hodnotě 1.000.000,- Kč, a poukazuje na rozpor mezi tvrzením dovolatele, že emitoval předmětnou hromadnou listinu a že ji předal navrhovateli, a jeho tvrzením, že „ke dni podání návrhu na umoření neměl emitovanu již žádnou hromadnou listinu nahrazující všechny jeho akcie o jmenovité hodnotě 1.000.000,- Kč“.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) věc projednal podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „o. s. ř.“), neboť řízení ve věci bylo zahájeno přede dnem 1. 1. 2014 (srov. Čl. II bod 2. zákona č. [293/2013](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

Podmínky přípustnosti dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu jsou obsaženy v ustanoveních § 237, 238 a 238a o. s. ř.

Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

V projednávané věci závisí napadené usnesení odvolacího soudu mimo jiné na vyřešení otázky procesního práva, zda ten, kdo podal námitky proti návrhu na umoření listiny, je oprávněn podat odvolání proti rozhodnutí soudu obsahujícímu výzvu, aby se ten, kdo má listinu, přihlásil u soudu, který rozhodnutí vydal, a předložil listinu nebo aby podal proti návrhu na její umoření námitky. Protože tato právní otázka v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, je dovolání proti usnesení odvolacího soudu podle ustanovení § 237 o. s. ř. přípustné.

Po přezkoumání usnesení odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), Nejvyšší soud České republiky dospěl k závěru, že dovolání společnosti VTK G. a. s. je částečně opodstatněné.

Podle ustanovení § 185i odst. 1 o. s. ř. lze umořit ztracenou nebo zničenou listinu, kterou je třeba předložit k uplatnění práva.

Podle ustanovení § 185j odst. 1 o. s. ř. návrh na umoření listiny může podat každý, kdo má na jejím umoření právní zájem.

Ke ztrátě nebo zničení listiny dojde tehdy, jestliže její vlastník nebo jiná osoba, která má právo ji mít u sebe, je zbaven možnosti ji znovu nabýt (dostat do své dispozice). Ztráta může nastat nejen skutečným ztracením (založením) listiny, ale i jiným způsobem, který měl za následek, že její vlastník nebo jiná osoba, která má právo ji mít u sebe, byl listiny protiprávně zbaven (např. krádeží). Zničení listiny nastává jak tehdy, přestane-li vůbec existovat, tak i v případě, že její podstatné a důležité znaky nebo části se stanou z jakéhokoliv důvodu nečitelnými nebo jinak nezřetelnými. Právní zájem na umoření ztracené nebo zničené listiny má z pohledu ustanovení § 185j odst. 1 o. s. ř. ten, kdo z

důvodu vlastnictví nebo z jiného právního titulu má právo (nárok) mít listinu u sebe (ve své dispozici), jestliže se umoření ztracené nebo zničené listiny odrazí (může projevit) v jeho právní sféře (srov. odůvodnění usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2007 sp. zn. 21 Cdo 2748/2006, které bylo uveřejněno pod č. 48 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 2008).

Zjistí-li soud, že listina, jejíž umoření bylo navrženo, nebyla vystavena nebo že není ztracena ani zničena, návrh zamítne (§ 185m odst. 1 o. s. ř.). Jinak (tj. nedojde-li k zamítnutí návrhu) soud vydá usnesení obsahující výzvu (tzv. edikt), aby se ten, kdo má listinu, přihlásil do jednoho roku (je-li umořována směnka nebo šek, do dvou měsíců) od vydání usnesení u soudu, který usnesení vydal, a podle možnosti předložil listinu nebo aby podal proti návrhu námitky; toto usnesení se vyvěsí na úřední desce soudu (srov. § 185m odst. 2 a 3 o. s. ř.). Soud přezkoumá přihlášku toho, kdo má listinu, a zjistí jeho námitky; zjistí-li, že listina není ztracena nebo zničena, návrh zamítne (§ 185q o. s. ř.). Uplynula-li lhůta jednoho roku podle ustanovení § 185m odst. 2 o. s. ř. nebo - je-li umořována směnka nebo šek - lhůta dvou měsíců podle ustanovení § 185m odst. 3 o. s. ř. a nedojde-li k zamítnutí návrhu, prohlásí soud k dalšímu návrhu listinu za umořenou (§ 185r odst. 1 o. s. ř.).

Z uvedeného je zřejmé, že v ediktu se rozlišují přihláška k umoření navržené listiny a námitky proti návrhu na umoření listiny. Přihlášku může podat jen ten, kdo má listinu u sebe (ve své držbě), nebo kdo to alespoň tvrdí (a kdo listinu předložil soudu nebo je alespoň připraven tak na výzvu soudu učinit). Každý, kdo nemá listinu ve svém držení, může podat námitky, jestliže popírá správnost údajů navrhovatele o ztrátě nebo zničení listiny nebo jestliže tvrdí, že jsou tu jiné (další) okolnosti, které brání tomu, aby listina byla soudem prohlášena za umořenou. Došlo-li k přihlášce, soud po jejím přezkoumání návrh zamítne, neboť „objevení se“ listiny samozřejmě brání tomu, aby bylo rozhodnuto o jejím umoření, které by ji zbavilo právních účinků (srov. § 185s o. s. ř. o účincích usnesení o umoření listiny). V případě, že byly podány pouze námitky (aniž by listina byla nebo mohla být soudu předložena), soud provede dokazování o tvrzeních v námitkách obsažených; zjistí-li z těchto důkazů, že listina nebyla ztracena ani zničena, návrh na její umoření zamítne. Návrh na umoření listiny soud zamítne podle ustanovení § 185q věty druhé o. s. ř. nejen tehdy, byla-li listina řádně (důvodně) přihlášena, ale i v případě, že bylo na základě uplatněných námitek dokazováním zjištěno, že se listina navržená k umoření ve skutečnosti neztratila a ani nebyla zničena (srov. odůvodnění již zmíněného usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2007 sp. zn. 21 Cdo 2748/2006).

Podle ustanovení § 185k o. s. ř. účastníky řízení jsou navrhovatel, ten, kdo je podle listiny povinen plnit, ten, kdo má listinu v držbě, a ten, kdo podal námitky podle § 185m odst. 2 o. s. ř.

Z citovaného ustanovení vyplývá, že účastníkem řízení o umoření listiny je kromě navrhovatele, toho, kdo má podle listiny povinnost plnit, a toho, kdo má listinu v držbě (bez ohledu na to, zda se sám přihlásí, nebo zda skutečnost, že listinu drží, vyjde jinak najevo), také ten, kdo podal námitky proti návrhu na umoření listiny, v nichž popírá správnost údajů navrhovatele o ztrátě nebo zničení listiny nebo v nichž tvrdí, že jsou tu jiné (další) okolnosti, které brání tomu, aby listina byla soudem prohlášena za umořenou. Zatímco navrhovatel, ten, kdo má podle listiny povinnost plnit, a ten, kdo má listinu v držbě, jsou účastníky řízení o umoření listiny již od jeho zahájení (tj. od podání návrhu na umoření listiny), ten, kdo podal námitky proti návrhu na umoření listiny, se stává účastníkem řízení až - jak vyplývá z ustanovení § 185k o. s. ř. - okamžikem podání těchto námitek. Protože do té doby účastníkem řízení nebyl a protože právo napadnout rozhodnutí soudu prvního stupně odvoláním zákon (§ 201 o. s. ř.) přiznává jen účastníku řízení (za podmínek uvedených v ustanovení § 203 o. s. ř. též vedlejšímu účastníku, státnímu zastupitelství a Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových), není oprávněn podat odvolání proti ediktu vydanému podle ustanovení § 185m odst. 2 o. s. ř. předtím, než podal - na základě vydaného ediktu - námitky proti návrhu na umoření listiny.

V projednávané věci společnost VTK G. a. s., která nebyla navrhovatelem v řízení o umoření hromadné listiny nahrazující 2.260 kusů listinných akcií této společnosti znějících na majitele, každé

o jmenovité hodnotě 1.000.000,- Kč, která nebyla tím, kdo je podle uvedené hromadné listiny povinen plnit, a která ani neměla – jak plyne ze zjištění soudů - tuto listinu v držbě, podala odvolání proti usnesení (ediktu) vydanému soudem prvního stupně podle ustanovení § 185m odst. 2 o. s. ř., v němž mimo jiné namítala, že hromadná listina nahrazující akcie, jejíhož umoření se navrhovatel domáhá, „neexistuje, a to nikoli z důvodu její ztráty nebo nahodilého či neoprávněného zničení“, nýbrž proto, že nemá emitovánu žádnou hromadnou listinu, která by nahrazovala 2.260 kusů akcií, ale že má emitováno více hromadných listin i jednotlivých akcií, které v souhrnu „vyčerpávají celou výši základního kapitálu“ společnosti VTK G. a. s. Protože v odvolání společnosti VTK G. a. s. proti ediktu vydanému soudem prvního stupně jsou obsaženy (srov. § 41 odst. 2 o. s. ř.) námitky proti návrhu na umoření listiny, v nichž tato společnost popírá správnost údajů navrhovatele o ztrátě předmětné hromadné listiny, stala se společnost VTK G. a. s. okamžikem jejich podání účastníkem řízení o umoření uvedené listiny. Vzhledem k tomu, že do té doby společnost VTK G. a. s. nebyla účastníkem řízení, nebyla ani – jak vyplývá z výše uvedeného - osobou oprávněnou podat odvolání proti usnesení (ediktu) vydanému soudem prvního stupně podle ustanovení § 185m odst. 2 o. s. ř. Odvolací soud měl proto odvolání společnosti VTK G. a. s. podané proti tomuto usnesení soudu prvního stupně podle ustanovení § 218 písm. b) o. s. ř. odmítnout.

Protože odvolací soud rozhodl nesprávně a protože dosavadní výsledky řízení ukazují, že je možné o věci rozhodnout, Nejvyšší soud České republiky usnesení odvolacího soudu změnil tak, že se odvolání společnosti VTK G. a. s. proti usnesení soudu prvního stupně odmítá [§ 243d písm. b) o. s. ř.].

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Dražba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Insolvenční řízení a náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společenství vlastníků jednotek](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zemědělská půda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o zápůjčce, insolvence](#)
- [Promlčení a ochrana spotřebitele](#)
- [Pozůstalost](#)
- [Pozůstalost](#)
- [Nezbytná cesta](#)